

Posudek na disertační práci Mgr. Jana Dlaska
Debata Tikkanen – Kihlman. Preludium. Díla – přijetí – polemika.

Disertační práce Jana Dlaska pojednává o tématu, které nebylo v tomto rozsahu dosud zpracováno nejen v českých pramenech, ale ani v pramenech severských (finskošvédských, finských a švédských), ač autoři, na které se práce zaměřuje, Henrik Tikkanen (1924-1984) a Christer Kihlman (*1930), patří už dlouho mezi klasiky švédsky psané literatury. Dlask se soustředí na polemiku a následnou debatu, která začala v polovině 70. let 20. století v souvislosti s Tikkanenovými a Kihlmanovými díly a o které se ve finských a finskošvédských literárních historiích hovoří jako o jedné z nejvýznamnějších „literárních válek“ (šv. *bokkrig*, fin. *kirjasota*, doslova „knižní válka“) v dějinách literatury Finska. Problematikou finskošvédské literatury (tj. literatury psané švédsky na území Finska) z kulturněsociologického úhlu pohledu se zabývala i doktorandova diplomová práce, v níž se soustředil na společenskou problematiku v díle Christera Kihlmana.

Ve své doktorské práci si Jan Dlask klade na nejobecnější rovině otázku, proč „debata Kihlman-Tikkanen“ vznikla a o čem vlastně pojednávala. Mnoho badatelů před ním vyslovilo domněnku, že debata se netýkala pouze literatury, či dokonce že literární díla sloužila v debatě jako pouhá záminka k polemikám obecnějšího charakteru. Žádná studie se však tuto hypotézu nepokusila dokázat ani vyvrátit analýzou samotných pramenů (dobových kritik a jiných článků z tisku, záznamů z televizního vystoupení Kihlmana a Tikkanena, atd.), což Jan Dlask ve své práci činí. Ve svém výzkumu vychází z Bourdieuovy teorie literárního pole a navazuje tak na studie finskošvédského badatele Trygve Söderlinga, který tímto způsobem zmapoval pole finskošvédské literatury v období předcházejícím debatě Kihlman-Tikkanen.

V Úvodu práce je nastíněn současný stav výzkumu týkajícího se problematiky, již se práce zabývá, teoretická a metodologická východiska i problematika finskošvédské identity, kultury a literatury, jejíž představení je nezbytné pro pochopení celé práce. Následuje Preludium, v němž doktorand mapuje situaci, ve které debata začala. Těžištěm práce je oddíl Díla – přijetí – polemika. Zde se Jan Dlask věnuje analýze Kihlmanova díla *Dyre prins* (1975) a Tikkanenova díla *Brandövägen 8* (1975) a sleduje cesty, jimiž se ubírala polemika, která se rozvinula po vydání těchto děl a zintenzívnila po televizním vystoupení obou autorů. V Závěru jsou shrnuty výsledky bádání a práci uzavírá rozsáhlý poznámkový aparát, seznam zkratk periodik, bibliografie, přílohy a anotace.

Za nedostatky práce je možno považovat jazykové a stylistické nedůslednosti; některé pasáže mohly být ještě více zhuštěny a zpřehledněny, aby vynikly poznatky a objevy, které práce přináší a které jsou nesporným přínosem literárnímu bádání o finskošvédské literatuře jak v českém, tak v severském kontextu. Práce obsahuje objektivní a cenná zjištění týkající se především ideologických a politických aspektů zkoumané debaty a jejího významu v konstrukci i dekonstrukci finskošvédské identity. Rovněž zasazení debaty do kulturněsociologických kontextů, které byly dosud v souvislosti s ní nanejvýš zmíněny, přináší významné nové poznatky, z nichž plynou otázky a úkoly pro další bádání.

Turku, 27. srpna 2010

Doc. PhDr. Viola Čapková, Phil. Lic.
Školitelka